

Аналітичний огляд РИНКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

(І квартал 2011 року)

ріодом 2010 року та з II кварталом 2010 року спостерігалось поступове зростання активів, капіталу, суми внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки та кредитного портфеля КС (рис. 2).

За I квартал 2011 року загальна вартість активів КС зросла на 19,6 млн. грн., а темп приросту цього показника в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року склав 17%. Сумарний капітал КС за I квартал збільшився на 16,3 млн. грн., а темп приросту цього показника до аналогічного періоду 2010 року склав 22,4%. Зростання загальної вартості активів і капіталу свідчить про стабільну роботу переважної більшості КС. Цікавим є порівняння динаміки змін показників у КС з ринком кредитних спілок України (табл. 3). Якщо загальні активи всіх кредитних спілок України на кінець I кварталу 2011 року зменшилися до 2,8 млрд. грн., або на 7,7 %, порівняно з аналогічним періодом 2010 року, то сумарний капітал усіх кредитних спілок України зріс до 938,2 млн. грн., або на 44,1%, порівняно з аналогічним періодом 2010 року.

Станом на кінець I кварталу 2011 року членами Всеукраїнської асоціації кредитних спілок (далі — ВАКС) були 155 кредитних спілок (далі — КС), що на 2,6% більше в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року. У той же час кількість кредитних спілок, які включені до Державного реєстру фінансових установ, зменшилася на 652, або на 10,4%, порівняно з I кварталом 2010 року. Динаміка кількості членів КС за шість останніх кварталів представлена на рис. 1.

У порівнянні з I кварталом 2010 року кількість членів КС зменшилася на 11,8%. Однак починаючи з III кварталу 2010 року спостерігалось збільшення кількості членів КС, і на кінець I кварталу 2011 року темпи зростання показника досягли 6,1%. Це свідчить про бажання населення співпрацювати з КС, а та-

кож про їхню репутацію стабільних фінансових установ, які задовольняють попит на фінансові ресурси, необхідні населенню на різні цілі.

З початку 2010 року поступово збільшувалася кількість позичальників КС. На кінець I кварталу 2011 року порівняно з аналогічним періодом 2010 року кількість позичальників в КС зросла на 4,1%, в той час як у цілому на ринку кредитних спілок України зменшилася на 8,3%.

При цьому якщо загальна кількість вкладників кредитних спілок у цілому по Україні на кінець I кварталу 2011 року в порівнянні з аналогічним періодом 2010 року зменшилася на 27,1%, то кількість вкладників в КС в цей період упала лише на 3,8%.

Незважаючи на зменшення кількості членів КС (у тому числі й вкладників), на кінець I кварталу 2011 року в порівнянні з аналогічним пе-

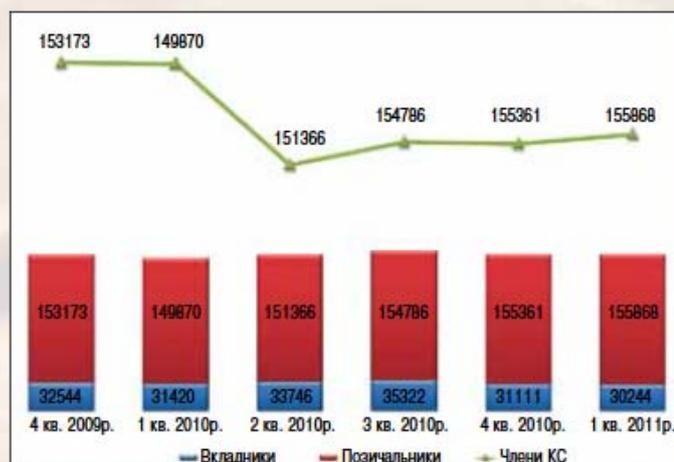

Рис. 1. Динаміка зміни кількості членів КС, на кінець періоду

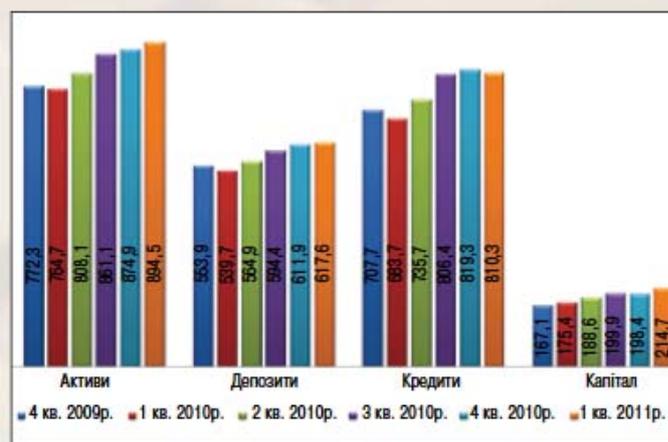

Рис. 2. Динаміка основних сумарних фінансових показників діяльності КС, млн. грн., на кінець періоду

Аналіз даних у таблицях 1 і 3 свідчить про те, що досить багато кредитних спілок України останнім часом працюють переважно з членськими внесками, а не з депозитними коштами. При цьому така тенденція не притаманна більшості кредитних спілок, які входять до системи ВАКС-ПЗВ. Доля КС у загальній сумі залучених усіма кредитними спілками України внесків (вкладів) на депозитні рахунки станом

на 31.03.2011 року складала 42%. За I квартал 2011 року КС залучили 268,5 млн. грн. внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки, або 66,1% загальної суми залучених кредитними спілками України внесків своїх членів.

Незважаючи на зменшення кількості вкладників КС, загальна сума внесків (вкладів) членів на депозитні рахунки КС у I кварталі 2011 року продовжувала зростати.

При цьому середній розмір внеску (вкладу) члена КС на депозитний рахунок склав 20,4 тис. грн. У той же час за незначного збільшення кількості позичальників порівняно з I кварталом 2010 року загальний розмір кредитного портфеля КС збільшився на 18,5%. Зовсім інша тенденція притаманна ринку кредитних спілок України: сума внесків (вкладів) членів кредитних спілок на депозитні рахунки на кінець

Таблиця 1. Динаміка основних показників діяльності кредитних спілок — членів ВАКС за період з I кварталу 2009 до I кварталу 2011 року

Показники станом на кінець періоду (*) або за період (**)	Період					Темпи приросту (I кв. 2011 / I кв. 2010, %)
	I кв. 2010 р.	II кв. 2010 р.	III кв. 2010 р.	IV кв. 2010 р.	I кв. 2011 р.	
Кількість кредитних спілок — членів ВАКС (*)	151	151	151	151	155	2,6
Кількість фізичних осіб, що є членами КС, тис. осіб (*)	723,4	602,4	629,8	627,7	639,3	-11,6
Кількість вкладників КС, тис. осіб (*)	31,4	33,7	35,3	31,1	30,2	-0,96
Кількість позичальників КС, тис. осіб (*)	149,8	151,3	154,7	155,3	155,9	4,1
Загальні активи КС, млн. грн. (*):	764,7	808,1	861,1	874,9	894,5	16,97
Капітал КС, млн. грн.	175,4	188,6	199,9	198,4	214,8	22,4
Загальні доходи КС, млн. грн. (**)	64,5	67,6	81,7	85,3	78,0	20,9
Загальні витрати КС, млн. грн. (**):	56,5	62,5	85	87,9	64,5	14,2
Кредитний оборот у КС, млн. грн. (**)	171,9	237,6	308,5	282	221,4	28,8
Кількість кредитів, наданих КС, тис. од. (**)	31,8	42,3	51,3	46,1	36,1	13,5
Загальний обсяг кредитного портфеля, млн. грн. (*)	683,7	735,7	806,4	819,2	810,3	18,5
Загальна кількість кредитних договорів у портфелі КС, тис. од. (*)	152,7	154,4	161,9	159,4	160,3	4,98
Загальний обсяг заборгованості за неповерненими та простроченими кредитами, млн. грн. (*)	143,8	159,1	154,4	160,9	160,5	13,2
Кількість кредитних договорів, за якими є неповернення та прострочення строків, тис. од. (*)	27,1	28,8	29,8	27,9	28,2	4,1
Загальна вартість внесків членів КС на депозитні рахунки, млн. грн. (*)	539,7	564,9	594,4	611,9	617,7	14,4

* Підготовлено на підставі звітних даних членів ВАКС та даних, оприлюднених Держфінпослуг України на офіційному веб-сайті.

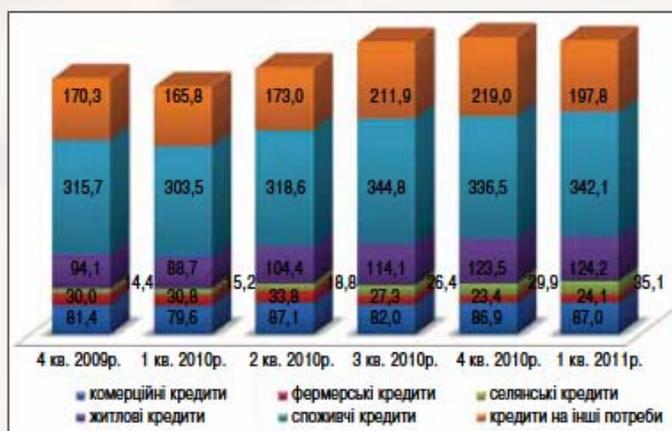

Рис. 3. Структура загального кредитного портфеля КС, млн. грн., на кінець періоду

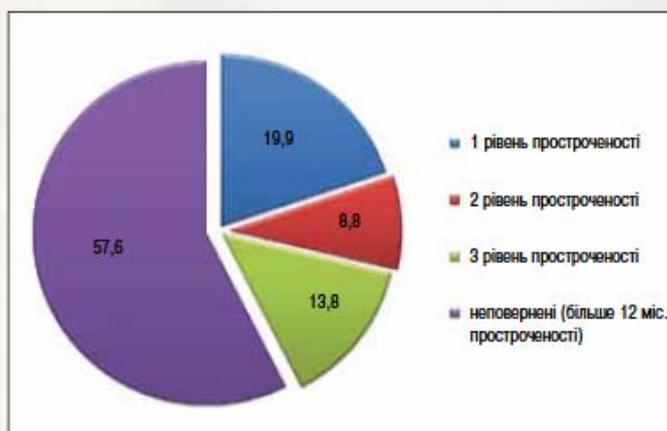

Рис. 4. Структура сукупного портфеля прострочених кредитів КС, станом на 31.03.2011

І квартал 2011 року склала 1,47 млрд. грн., що на 24,2% менше, ніж на кінець аналогічного періоду 2010 року, а загальний кредитний портфель усіх кредитних спілок України зменшився на 5,8% та склав 2,65 млрд. грн. (табл. 3).

Аналіз загального кредитного портфеля КС, структура якого представлена на рис. 3, свідчить про збільшення його вартості за І квартал 2011 року в основному за рахунок споживчих кредитів і кредитів селянам. У загальному кредитному портфелі споживчі кредити склали 42,2%, або 342,1 млн. грн.; кредити на інші потреби — 24,4%, або 197,8 млн. грн.; житлові кредити — 15,3%, або 124,2 млн. грн.; комерційні кредити — 10,7%, або 87,0 млн. грн.; селянські кредити — 4,3%, або 35,1 млн. грн.; фермерські кредити — 2,97%, або 24,1 млн. грн. На жаль, кредитування КС фермерських господарств у І кварталі 2011 року не відноситься до пріоритетних напрямків діяльності КС, що в першу чергу пов'язано з неврегулюванням цього питання на законодавчому рівні. За різними експертними даними,

саме фермерські господарства, у тому числі дрібні, потребують значних фінансових ресурсів для свого розвитку.

Загалом збільшення кредитного портфеля кредитних спілок є досить позитивним явищем, однак слід звернути увагу на той факт, що в загальному кредитному портфелі КС прострочені та неповернені кредити складають досить значний відсоток, а саме 19,8% кредитного портфеля. При цьому за І квартал 2011 року сума прострочених і неповернених кредитів у КС зменшилася на 0,2% і склала 160,5 млн. грн. (табл. 1). Наведені рисунки 4 і 5 складають уявлення про структуру кредитів за рівнем простроченості станом на кінець І кварталу 2011 року та про динаміку зміни вартості кредитного портфеля й обсягу прострочених і неповернених кредитів за шість останніх кварталів.

У структурі прострочених кредитів продовжують переважати кредити з терміном простроченості понад 12 місяців. При цьому їхня питома вага в загальному кредитному портфелі постійно збільшу-

ється, що вимагає від кредитних спілок додаткових витрат на формування резерву забезпечення покриття втрат від неповернених кредитів.

Аналіз наведеної в таблицях 1 і 2 та рисунках 4 і 5 інформації щодо прострочених і неповернених кредитів свідчить, що в загальному кредитному портфелі КС питома вага цих кредитів складає 19,8%, тоді як у загальному кредитному портфелі всіх кредитних спілок України цей показник становить 27,2%.

Однак слід наголосити на негативній тенденції щодо прострочених і неповернених кредитів. І хоча їхня сума за І квартал 2011 року трохи зменшилася (на 0,2%), однак у порівнянні з аналогічним періодом 2010 року вона зросла на 11,6%. Крім того, у 52 КС питома вага прострочених і неповернених кредитів до власного капіталу КС за період з 31.12.2009 до 31.03.2011 року зменшилася з 87,6% до 74,6%.

Слід зауважити, що 21 КС станом на 31.03.2011 року мала недеформований РЗПВ. При цьому сума недеформування складає в КС від 11 тис. грн. до 4,3 млн. грн.

У 2010 році спостерігалось зростання ділової активності частини КС, що підтверджувалося поступовим зростанням починаючи з II кварталу 2010 року доходів КС після стрімкого їх скорочен-

Таблиця 2. Сума прострочених кредитів за рівнями простроченості (млн. грн.)

Рівні простроченості за кредитами в кредитному портфелі	I кв. 2010	II кв. 2010	III кв. 2010	IV кв. 2010	I кв. 2011	Динаміка I кв. 2011/ I кв. 2010
1 рівень	35,20	44,90	31,60	32,20	31,90	-9,38
2 рівень	17,40	17,40	19,60	15,50	14,10	-18,97
3 рівень	27,90	25,10	22,50	20,90	22,20	-20,4
Неповернені (більше 12 місяців простроченості)	63,30	71,80	80,80	92,30	92,40	45,97

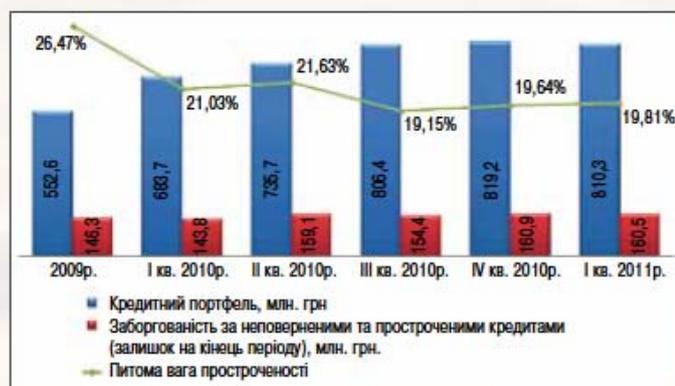

Рис. 5. Динаміка зміни вартості сукупного кредитного портфеля КС та питомої ваги заборгованості за неповерненими та простроченими кредитами

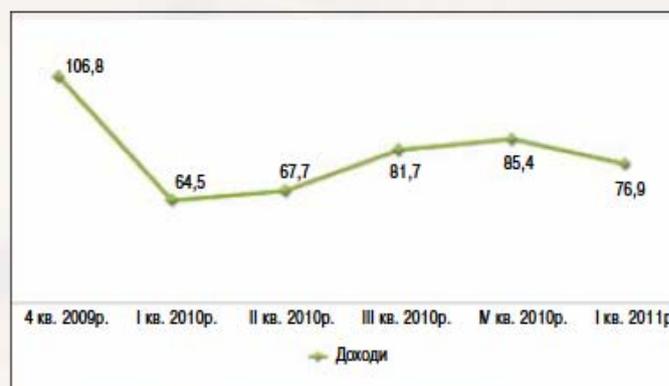

Рис. 6. Динаміка зміни доходів кредитних спілок – членів ВАКС у 2010 році, млн. грн., за період

ня в I кварталі 2010 року. При цьому темпи падіння цього показника в I кварталі 2011 року на відміну від аналогічного періоду 2010 року склали лише 10% (у I кварталі 2010 року доходи КС зменшилися на 39,6% порівняно з попереднім кварталом). При цьому можна констатувати, що в I кварталі 2011 року КС отримали дохід у сумі 76,9 млн. грн., що на 19,2% більше, ніж у I кварталі 2010 року.

Підсумовуючи викладене вище, слід зауважити, що починаючи з IV кварталу 2009 року спостерігаються позитивні тенденції в діяльності КС. Не дивлячись на зменшення кількості членів КС, загальний розмір депозитного та кредитного портфелів збільшився. Наявна чітка тенденція до зростання активів і капіталу КС. Поступово зростає питома вага КС на ринку кредитної кооперації України й за деякими показниками (зокре-

ма, сума залучених внесків (вкладів) членів кредитної спілки на депозитні рахунки, кількість вкладників, кількість позичальників) наближається до 50%. ♦

Всеукраїнська асоціація кредитних спілок дякує за допомогу в підготовці цього огляду Ірині Сітніковій, фінансовому аналітику Об'єднання кредитних спілок «Програма захисту вкладів».

Таблиця 3. Порівняння основних показників діяльності кредитних спілок за даними звітів за I квартал 2011 року

ПОКАЗНИКИ	Загалом по усіх кредитних спілках, внесених до Державного реєстру фінустанов			По кредитних спілках, які є членами ВАКС			Питома вага ВАКС/Україні	
	1 кв. 2010 р.	1 кв. 2011 р.	Темпи приросту (1 кв. 2011/1 кв. 2010)	1 кв. 2010 р.	1 кв. 2011 р.	Темпи приросту (1 кв. 2011/1 кв. 2010)	1 кв. 2010 р.	1 кв. 2011 р.
<i>На кінець періоду</i>								
Кількість зареєстрованих КС	728	652	-10,4	151	155	2,6	20,7	23,8
Кількість членів КС, тис. осіб	1 565,1	1522,4	-2,7	723,4	639,2	-11,6	46,2	42,0
Кількість членів КС, які мають внески на депозитних рахунках, тис. осіб	84,0	61,2	-27,1	31,4	30,2	-3,8	37,4	49,3
Кількість членів КС, які мають діючі кредитні договори, тис. осіб	351,1	322,1	-8,3	149,8	155,9	4,1	42,7	48,4
Загальні активи, млн. грн.	2 992,2	2 760,4	-7,7	764,7	894,5	16,9	25,6	32,4
Кредитний портфель КС, млн. грн.	2 817,2	2 654,5	-5,8	683,7	810,3	18,5	24,3	30,5
Заборгованість за простроченими та неповерненими кредитами, млн. грн.	—	722,4	—	143,8	162,8	13,2	—	22,2
Сума внесків членів КС на депозитні рахунки, млн. грн.	1 936,2	1 468,5	-24,2	539,7	617,6	14,4	27,9	42,0
Капітал, млн. грн.	651,2	938,2	44,1	175,4	214,7	22,4	26,9	22,9
<i>За період</i>								
Кількість кредитів, наданих членам КС, одиниць	—	64, 864	—	31,8	36,1	13,5	—	55,7
Обсяг кредитів, наданих членам КС, млн. грн.	—	574,8	—	171,9	221,4	28,8	—	38,5
Внески членів КС на депозитні рахунки, млн. грн.	—	406,3	—	—	268,5	—	—	66,1

* Підготовлено на підставі звітних даних членів ВАКС і даних, оприлюднених Держфінпослуг України на своєму офіційному веб-сайті.